

Iva Bezinović-Haydon, Zagreb (Hrvatska)

Četrdeset, prvi put

Morana mi je veselo mahala s druge strane igrališta. Nosila je široku cvjetnu haljinu, a meni je kroz glavu prošlo da u njoj izgleda kao reklama za deterdžent, i odmah sam si bila antipatična. Već me iz daljine iritiralo njezino dobro raspoloženje. Podigla sam ruku kao znak da sam je primijetila, neka prestane mahati. Nije mi se sad to dalo. Smiješiti se. Družiti se. Ni pričati ni slušati priče ni odgovarati na pitanja, ništa mi se nije dalo, ali danas nisam mogla ostati kući.

Prije dolaska u park jedva sam izvukla sinove iz stana, već je bilo skoro pet, kasnili smo gotovo sat vremena. Znala sam da kasnimo zbog mene, bila sam razdražljiva i nestrpljiva, ali svejedno sam krivnju prebacivala na njih i njihovu neposlušnost. Izgubila sam živce dok sam im navlačila sandale na prljava stopala, unaprijed me nerviralo što ih moram večeras tuširati, znojila sam se dok sam ih utrpavala u autosjedalice. Nisam mogla ne vikati, teško mi je bilo koncentrirati se na vožnju uz njihovo vrištanje kako su umorni, oni ne žele u park, Moranina djeca su glupa. Povraćalo mi se od vrućine, boljela me glava.

Čim smo stigli, Boris i Goran su se zatrčali prema Moraninoj djeci kao da su to cijeli dan jedva čekali. Zavidjela sam im. Djeca se u sekundi mogu prebaciti iz jednog raspoloženja u drugo. Gurnu nekoga da privuku pažnju, viknu: "Loviš!", i odmah su svi prijatelji.

Doma sam, di ste vi? U 17.43 zabrujala mi je Andrijina poruka u krilu dok sam zatvorenih očiju upijala poslijepodneвно lipanjsko sunce. Utonula sam dublje u klupicu. S desne mi je strane sjedila Morana, s lijeve Ivanka, Moranina nova prijateljica, mama iz kvarta. Isključila sam zvuk i spremila mobitel u torbu. Javit ću mu se kasnije. Iako sam bila na dječjem igralištu, osjećala sam se kao u izlasku, toliko sam rijetko izlazila. Odlučila sam to osvijestiti.

Bit ću prisutna, živjeti u trenutku. Kako ono kažu? Moram biti nježna prema sebi. Natočila sam još vina, udahnula i pokušala se ponovno koncentrirati na Moraninu priču o napornoj susjedi.

Isprva sam odbila plastičnu čašu s vinom koju mi je Morana pokušavala gurnuti u ruku. Bila sam gotovo pa ljuta. Kada sam pristala doći na rođendan, nisam očekivala alkohol u dječjem parkiću, vjerovala sam da sam tamo sigurna. Neću piti, hvala, ne smijem, stvarno, da, uzimam pauzu od alkohola.

“Kako to?” pitala je Ivanka.

“U zadnje sam vrijeme malo pretjerala”, čula sam se kako izgovaram, ali nisam si zvučala uvjerljivo. Jesam li izgovarala svoje ili Andrijine riječi? Jesam li ja bila zabrinuta ili on? Je li stvarno toliko loše opustiti se navečer uz malo vina?

“Baš danas moraš prestati piti? Pa samo jednom slavim četrdeset!” Morana je zvučala uvrijeđeno.

Nova ju je prijateljica zabrzala ispraviti, kao da je istu šalu već u svakoj mogućoj prilici izgovorila: “A ne, ne! Samo jednom slaviš četrdeset - prvi puta!”

Obje su se zahihotale, a ja sam stisnula zube. Znala sam da bi mi sve, kad bih popila bar gutljaj, išlo manje na živce. Bila bih mekša, opuštenija. Bacila sam pogled na djecu. Dobro su se zabavljali, gradili su garažu za puževe u pješčaniku. Gotovo sam nesvjesno ispružila ruku. Nepriстойno je odbijati zdravicu. Najbolja mi prijateljica slavi rođendan. Neće mi biti ništa od jedne čaše vina.

“Ajde, nazdravit ću s vama, ali onda prelazim na vodu”, uzdahnula sam. Morana je sa širokim osmijehom natočila, a zatim kao srednjoškolka sakrila bocu u torbu ispod klupice i podigla čašu: “Za prvi puta četrdeset!”

Izula sam sandale. Pod stopalima sam osjetila topli šljunak, oštra trava pošakljala me među prstima. Piti vino na klupici s prijateljicama, dok djeca trče parkom, bilo je dekadentno, zabranjeno, pomalo zločesto. Uvijek sam se više samoj sebi sviđala dok sam bila okružena ljudima. Bila sam hrabrija, otvorenija. Društvo me činilo energičnom i razgovorljivom, osjećala sam se kao da imam što reći. Kad sam bila sama, nisam uspijevala otresti tamu. U zadnje sam si vrijeme puno toga zamjerala, bilo mi je nepodnošljivo ostajati sa sobom. Natočila sam još jednu čašu. Ova je zadnja.

Razgovarale smo o prošlim pijanstvima kao da govorimo o tuđim životima, kao da prepričavamo neki film. Nema više takvih izlazaka, ali možda i bolje, složile smo se. Izmučene nam jetre to ne bi podnijele. Nazdravile smo uz smijeh. Onda o tome kako moramo ponovno putovati, čim djeca porastu, već dugo nismo doživjele ništa novo i uzbudljivo, već dugo se nismo opustile. Kroz glavu su mi prošla ljeta u vikendici Andrijinih staraca. Uvijek sam pristajala na praktična rješenja, jer nemojmo sad komplicirati, svima oko mene je tako odgovaralo, a cijelo sam vrijeme maštala o letu na drugi kraj svijeta. I sad, dok sam se smijala s prijateljicama na suncu, sve mi se činilo moguće. Zašto ne? Kupiš kartu, sjedneš u avion, i probudiš se u Tokiju.

Onda smo prešle na priču o djeci i o tome koliko je ponekad s njima teško, koliko je teško biti dobra mama, zadovoljiti i svoja i tuđa očekivanja.

“A kad smo kod zadovoljavanja...” gurnula me Ivanka laktom, kroz smijeh. “Kako naći normalnog tipa?”

“Ne pitaj mene, moj Andrija nije normalan”, nasmijala sam se i ja, iako sam znala da je on jedan od normalnijih koji postoje, samo što meni ni to često nije bilo dovoljno. Ivanka se nastavila žaliti. Teško joj je bilo, kao samohranoj majci, ikoga upoznati. Nailazila je ili na lažljivce koji se prave da su slobodni ili na neodgovorne dječake, rekla je.

“Ne znam što ću. Toliko sam usamljena da razmišljam već i o žigolu”, namignula mi je zavjerenički, uz obavezan dodatak: “Šalim se!”

“Žigolu bar ne moraš prati gaće”, Morana je otpila gutljaj. “Iskreno, radije bih plaćala nekome da glumi da je entuzijastičan nego nagovarala muža na seks.” I ona je iza svake svoje rečenice dodavala je obavezno “Šalim se” i odmahivanje rukom, iako smo sve tri znale kada se koja uistinu šali.

“Nedostaje mi zaljubljenost”, rekla je Ivanka.

“Meni nedostajem ona zaigrana i neopterećena ja. A nisam više sigurna ni da taj dio mene uopće postoji”, bez razmišljanja sam izgovorila, i tek sam se trenutak kasnije čula. Zazvučalo je ozbiljnije nego što sam željela. Nije to bila tema za lagano druženje u parkiću, shvatila sam, ali bilo je prekasno za “Šalim se”. Navukla sam osmijeh i podigla bocu da prijateljicama natočim još vina, ali obje su dlanom prekrile čaše.

“Ne bih smjela više, već me lupilo”, odmahнула je glavom Ivanka, a Morana je uzdahnula: “Trebale bismo početi opet trenirati otpornost na alkohol, cure. Moramo se stvarno češće nalaziti, divno je ovo.”

“Popit ću onda ja, nećemo valjda baciti”, ispraznila sam ostatak vina u plastičnu čašu. Osjetila sam odjednom kako me hvata tuga. Činilo se da zabava završava, a tek sam se malo opustila.

“Mama! I ja i Boris smo gladni”, odnekud je dojurio stariji sin i objesio mi se na nogu.

“Vjerojatno bi i moji morali jesti”, Morana je bacila pogled na sat. “Moramo uskoro doma.”

Zagrlila sam Gorana. Bio je znojnan i ljepljiv, meka mu je koža mirisala na ljeto. “Ako vam kupim nešto za grickati u trgovini, želiš da ostanemo još malo?”

“Može!” viknuo je i otrčao do tobogana s kojeg su visila ostala djeca.

Samouvjerenost sam prošetala cijelom dužinom kafića pored parka. Uvijek sam se dobro osjećala u vlastitom tijelu nakon nekoliko čaša vina. U WC-u sam iz torbe izvadila mobitel. Čekale su me još tri Andrijine poruke.

Šta ćemo s večerom? u 18.17.

Di ste? Vratite se kući! Skuvao sam vam paštašutu! u 18.41.

Ja ću sad jesti, gladan sam. u 18.54.

Pogledala sam na sat. 19.23. *Mi smo u parkiću kraj Moranine zgrade*, natipkala sam.

Rođendan joj je. Dečki se jako lijepo igraju, doma smo do 20.30.

Iz zrcala me gledalo rumeno lice žene koja je danas uživala u životu. Tako bi trebalo uvijek biti. Sunce, vino, prijateljice i smijeh. Liznula sam kažiprst i njime obrisala šminku koja mi se nakon cijelog dana razmazala pod očima. Provukla sam prste kroz kosu. Tako. Malo sam umorna, ali za ženu u četrdesetima izgledam solidno.

U trgovini pored kafića kupila sam čips i štapiće za dečke, čokoladu koju ćemo podijeliti, a usput sam s police uzela i bocu Malvazije. Možda će se cure predomisлити kada ih ponudim, možda ću ih nagovoriti na još jednu putnu. Ako ne, odnijet ću bocu Andriji. S vremena na vrijeme i on je volio večer završiti čašom kvalitetnog vina. Sigurno će se razveseliti.

U parku su Morana i Ivanka već skupile djecu, navlačile im jakne, popravljale frizure, bile su spremne za polazak.

“Čekale smo te da te pozdravimo”, rekla je Morana i privukla me u čvrsti zagrljaj.

Mirisala je na omekšivač i žvakaću gumu. “Hvala ti što si došla.”

“Bilo mi je jako lijepo”, nasmiješila sam se. “Stvarno bismo se morale uskoro ponovno naći, tako se rijetko vidimo.” Onda sam se sjetila: “Hej, imaš otvarač za vino? Htjela sam popiti još pola deci dok se dečki igraju.”

Morana me začuđeno pogledala: “Već je prošlo osam.”

“Da, i?” osjetila sam kako mi obrazi gore, a grlo steže. Ne moram se valjda i prijateljici opravdavati. “Smijem se valjda malo opustiti. Pa rođendan ti je, i sama si to rekla!” Pokušavala sam se nasmiješiti.

“Naravno”, Morana je izvadila otvarač iz torbice i spustila glas: “Samo se malo brinem za tebe.”

“Brineš se? Zašto? Pa vidiš da sam super!” Brzim sam potezom otvorila vino i natočila malo u čašu. “Evo, vidiš, još samo gutljaj dok dečki ne budu spremni za pokret. Ostatak nosim Andriji.”

“Mama, hladno mi je!” Goran se stisnuo uz mene na klupici. “Mama, već je mrak!” začuđeno je rekao Boris kad je dotrčao.

“Da, mrak je!” razveselila sam se. Nisam ni ja dosad primijetila. “Kako super, jel’ da? Rijetko smo vani po mraku, baš je uzbudljivo!”

Ispila sam čašu do kraja i krenula naliti još samo malo. Boca je bila prazna. Sigurno ju je Boris slučajno trknuo i prolio vino. On nije mogao ni sekunde mirno sjediti, uvijek je lamatao nogama. I meni je postajalo hladno, noge i ruke su mi se ukočile.

Izvadila sam mobitel. 20.52. Kud prije? Malo je kasnije nego što sam mislila, ali do 21.15 smo doma. Uostalom, ljeto je, dani su dugi, dobro je da su dečki na zraku. Pokušala sam bolje fokusirati pogled. Četiri propuštena poziva. Nekoliko poruka od Andrije. Nisam ih mogla sad čitati, leće su mi se zamutile. Bit će ljut što sam opet isključila zvuk. A što drugo da radim? Ne volim kad mi telefon stalno zvonca, pogotovo ne kad sam u društvu. Neprirođeno je.

“Idemo, dečki”, zagrlila sam sinove i rukom im protrljala leđa da ih ugrijem.

“Pomozite staroj majci da ustane”, rekla sam glasom umorne starice i ispružila ruke prema

njima. Nasmijali su se. Znam da su me više voljeli kad sam bila takva, zaigrana, blesava. I sama sam voljela takvu sebe s njima.

Dok su me potezali za ruke, a ja sam se pravila da ne mogu ustati, obasjali su nas farovi automobila koji se zaustavio u ulici pored parka. "Tata!" viknuli su dečki i zatrčali se prema muškarcu koji je izašao iz taksija.

"Hej, dečki", rekao je Andrija i zagrlio ih. Zatim je veselo uzviknuo: "Jel' znate gdje je mama parkirala? Tko prvi nađe auto na parkiralištu, pobjednik!" Goran i Boris su uz glasne povike otrčali, a ja sam ostala stajati, ukopana na mjestu. Andrija je stao pred mene, rukavom protrljao oči, a zatim tiho rekao: "Opet se nisi javljala. Već sam vas vidio krvave, kako letite kroz automobilsko staklo."

Zapeklo me iza očiju. Mrzila sam nagle prijelaze iz euforije u gušeci osjećaj krivnje. Andrija uvijek pretjeruje i dramtizira. Ne dopušta mi da se zabavljam, da živim vlastiti život. Znala sam što će mi reći. Vikat će da nisam normalna, mrak je, djeca su već trebala biti u krevetu. Sarkastično će me pitati hoću li i sutra nazvati šeficu, lagati da sam bolesna i onda provesti dan u krevetu? Koliko sam popila? Reći će mi da to nije više normalno, da očito imam ozbiljnih problema, da se moram liječiti. Da ću nam uništiti obitelj. Uspravila sam se, spremna na obranu.

Ovoga puta nije rekao ništa. Promatrala sam ga dok je hodao prema izlazu iz parka. Činio se manji i krhkiji nego inače. Nisam nikada ranije zamijetila kako neobično zabacuje stopala u stranu dok hoda. Čula sam ga kako nešto dovikuje dječacima, čula sam i njihove već umorne glasove. Uskoro su njegova leđa zamaknula iza grma na parkiralištu. Više nisam mogla razaznati njegov obris u tami.